

VANTAA

Varhaiskasvatussuunnitelma

Peltovuoren toimintayksikkö

Opetuslautakunta 25.11.2013

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Varhaiskasvatussuunnitelman lähtökohdat	3
2.1	Arvolähtökohdat.....	3
2.1.1	Yhteisöllisyys.....	3
2.1.2	Innovatiivisuus	4
2.1.3	Kestävä kehitys	4
2.2	Kasvattajuus ja lapsikäsitys.....	5
2.2.1	Kasvattajuus	5
2.2.2	Lapsikäsitys	5
3	Lasten puheenvuoro	6
4	Yhteistyö perheiden kanssa	7
5	Työ lasten parissa	8
5.1	Kieli vuorovaikutuksen perustana	8
5.2	Päivän kulku ja omatoimisuus	10
5.3	Lasten leikki.....	12
5.4	Oppimistoimintojen organisointi	14
5.4.1	Lapselle ominainen tapa oppia ja toimia.....	14
5.4.2	Varhaiskasvatuksen sisällölliset orientaatiot ja esiopetuksen sisältöalueet.....	16
5.4.3	Oppimisympäristö.....	17
5.5	Moninaisuus varhaiskasvatuksessa	19
5.5.1	Kasvun ja oppimisen tuki	19
5.5.2	Monikulttuurisuuden kohtaaminen	19
5.6	Ympäristökasvatus ja kestävä kehitys	20
5.7	Tieto- ja viestintäteknologia	21
6	Työyhteisön rakenteet ja toiminnan arviointi	21
7	Kumppanuudet, yhteistyöverkostot ja julkisuustyö.....	22
7.1	Yhteistyötahot ja kumppanuudet.....	22
7.2	Hyvinvointityö ja esiopetuksen oppilashuolto.....	23

Liite: Peltovuoren laulu

1 Johdanto

Peltovuoren varhaiskasvatussuunnitelman (VASU) laatimiseen osallistui koko yksikön henkilökunta. Perustimme neljä vasu-ryhmää, joissa pohdimme arvoihin, lapsikäisyyteen, kasvattajuuteen, varhaiskasvatuksen tavoitteisiin ja sisältöön liittyviä aiheita. Vanhempien näkemyksiä kartoitimme vanhemmille suunnatulla kyselyllä ja lasten ajatuksia saimme koottua päivittäisissä arjen tilanteissa. Varhaiskasvatussuunnitelmatyötämme ohjaavina asiakirjoina toimivat sekä valtakunnalliset (Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2010 ja Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005) että kuntatason linjaukset (Vantaan esiopetuksen opetussuunnitelma 2011 ja Vantaan varhaiskasvatussuunnitelma 2012). Varhaiskasvatussuunnitelma on arvokas työvälineemme – se määrittelee yksikkömme tavan toimia, ohjaa meidän jokapäiväistä työtämme, toimii uuden henkilökunnan perehdyttämisasiakirjana ja antaa vanhemmille tietoa Peltovuoren toimintayksikössä annettavasta hoidosta, kasvatuksesta ja opetuksesta.

Peltovuoren toimintayksikköön kuuluu elokuussa 2003 toimintansa aloittanut Peltovuoren päiväkoti sekä vuonna 2007 päiväkodin yhteyteen liitetty Pakkala-Ylästö -alueen perhepäivähoito.

Peltovuoren päiväkoti sijaitsee Kivistö-Aviapolis tulosityksikössä Ylästön kaupunginosassa. Lännessä ja etelässä sitä rajaa Vantaan joki ja pohjoisessa Kehä III. Päiväkodin vieressä kulkeva Ylästöntie on kaupunginosan tärkein liikenneväylä. Taajama on rauhallista luonnonläheistä aluetta, joka koostuu pääasiassa pientaloista sekä muutamista matalista kerrostaloista. Ulkoliikuntapaikkoja Ylästössä ovat Isonmännyn kenttä sekä alueella sijaitsevat kaupungin puistot, Ikaksen pulkkamäki ja koulun ja päiväkotien piha-alueet. Alueen palveluita ovat mm. kirjastoauto, Valintatalo, Ylästön kotiseututalo ja seurakuntatalo.

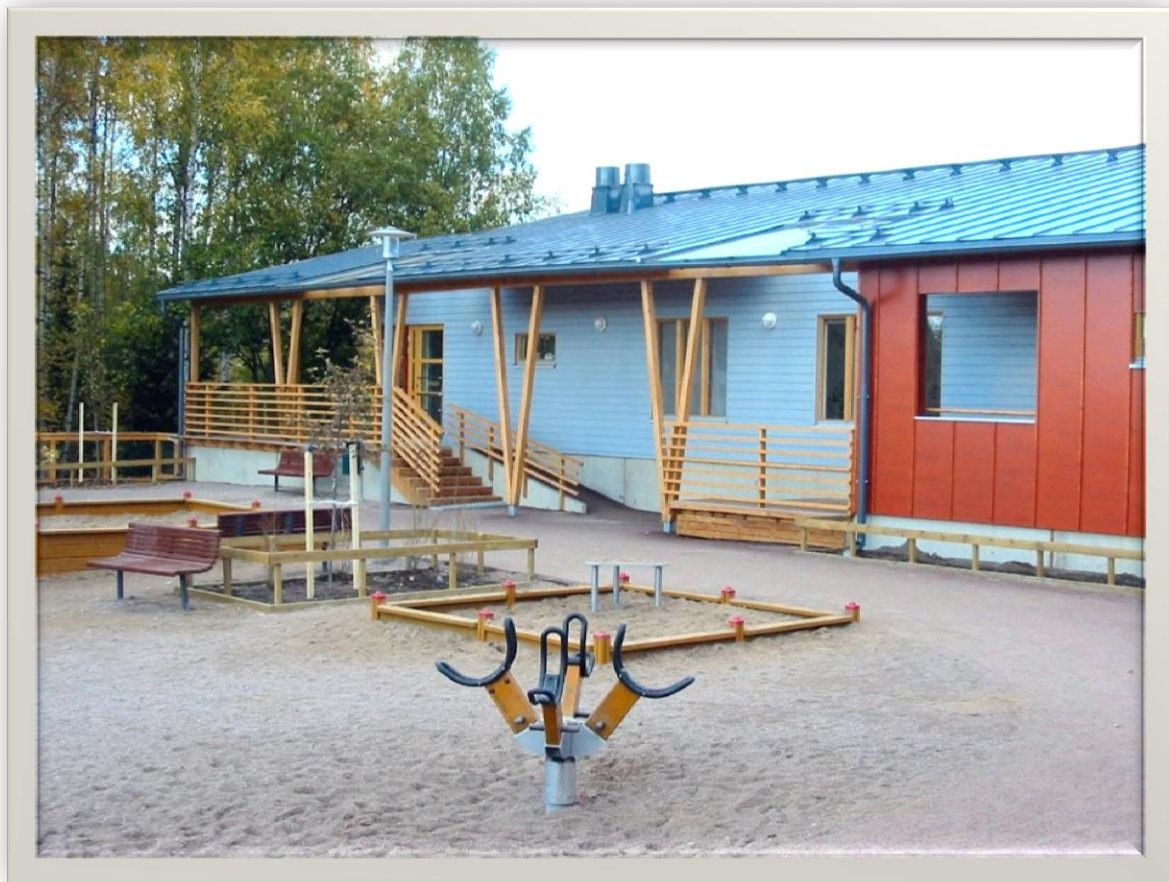
Peltovuoren päiväkodissa on viisi lapsiryhmää 0-6 -vuotiaille lapsille. Lapsia on noin 100 ja henkilökuntaa noin 20. Lapsiryhmien nimet ovat Jyväset, Vehnäset, Kauraset, Ohraset ja Rukiiset. Nimet on annettu suomalaisten viljojen mukaan, Ylästön lähialueen kauniiden peltojen innoittamana. Päiväkodin perustamisen yhteydessä syntyi Peltovuoren oma laulu, joka on tämän varhaiskasvatussuunnitelman liitteenä.

Peltovuoressa esiopetusta annetaan erillisessä 6v. esiopetusryhmässä neljä tuntia päivässä. Esiopetus liittyy kiinteästi sekä varhaiskasvatukseen että perusopetukseen ja sen järjestämisestä säädetään perusopetuslaissa. Esiopetus on suunnitelmallista kasvatusta ja opetusta, jota toteutetaan pääsääntöisesti peruskoulujen työ- ja loma-aikoja noudattaen. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toteuttamiseen ja järjestämiseen liittyvät asiat sekä toimintavuoden keskeiset tavoitteet kuvataan tarkemmin vuosittain laadittavassa toimintasuunnitelmassa.

Pakkala-Ylästö -alueen perhepäivähoitoon kuuluvat lähialueen kunnallinen perhepäivähoito sekä yksityisen perhepäivähoidon valvonta. Perhepäivähoito on kodinomainen hoitomuoto. Päivähoitopaikkana on hoitajan oma koti, jossa toimii pieni lapsiryhmä – enintään neljä alle kouluikäistä kokopäivähoidossa olevaa lasta sekä mahdollisesti yksi osapäivähoidossa oleva esiopetus- tai kouluikäinen lapsi. Kunnallinen perhepäivähoitaja on varhaiskasvatuksen toimintayksikön työntekijä ja yksityinen perhepäivähoitaja taas työskentelee yksityisyrityksenä, jonka toimintaa kunta valvoo. Perheillä on lisäksi mahdollisuus palkata yksityinen työsuhteinen perhepäivähoitaja omaan kotiin, jolloin he itse valitsevat sopivan henkilön ja huolehtivat kaikista työnantajan velvoitteista. Kunnallisia ja yksityisiä perhepäivähoitajia on alueellamme yhteensä noin 10.

Peltovuoren ateria-, puhtaus- ja kiinteistöpalveluista vastaa Vantti (Vantaan Tilapalvelut Oy). Päiväkodissa on palvelukeittiö, joten aamiainen ja välipala valmistetaan päiväkodissa ja lounasruoka tuodaan valmiina Ylästön koululta. Perhepäivähoidossa hoitaja valmistaa lasten kaikki ateriat itse.

2 Varhaiskasvatussuunnitelman lähtökohdat

2.1 Arvolähtökohdat

2.1.1 Yhteisöllisyys

Yhteisöllisyys näkyy työyhteisössämme avoimuutena, luottamuksena työkavereihin, vastuun antamisena ja hyvänä työmoraalina. Toteutumista edistävät hyvä tiedon kulku, koko talon säännölliset yhteiset palaverit, perhepäivähoitajien työpalaverit, tiimien omat palaverit, tiimisolpimukset ja yhdessä sovitut käytännöt ja linjaukset. Ryhmät tekevät yhteistyötä ja auttavat toisiaan esim. henkilökunnan poissaolotilanteissa. Lasten ulkoilua valvomme päiväkodissa yhteisvastuullisesti sektoreittain ja perhepäivähoitajat ulkoilevat välillä yhdessä aamupäivisin.

Yhteisöllisyys näkyy lasten toiminnoissa, perheiden kanssa tehtävässä yhteistyössä sekä verkostoitumisena eri yhteistyökumppaneiden kanssa. Lasten mahdollisuus vaikuttaa omiin leikkeihin ja kavereihin sekä osallistuminen arkiaskareisiin lisäävät yhteisöllisyyttä. Lapsen päivässä huomioimme perheen kanssa keskusteluissa sovitut toimintatavat. Esiopetusikäiset tekevät yhteistyötä koulun ja muiden Ylästön alueen esiopetusikäisten kanssa.

2.1.2 Innovatiivisuus

Innovatiivisuus tarkoittaa luovuutta ja keksimistä. Peltovuoren toimintayksikössä otamme lapsen innovatiivisuuden huomioon arjen tilanteissa. Lapsen ideat ja näkökulma tulevat monipuolisesti esille päiväkodin pienryhmätoiminnassa ja perhepäivähoidon pienissä lapsiryhmissä.

Kasvattajilla on avoin asenne innovatiivisuuteen ja vahva sitoutuminen erilaisiin työskentelytapoihin. Arvioimme ja mukautamme toimintaamme ja rakenteitamme säännöllisesti. Meillä on lupa kokeilla ja erehtyä, niin lapsilla kuin aikuisilla.

2.1.3 Kestävä kehitys

Peltovuoren yksikössä kestävä kehitys näkyy kierrätyksenä ja energian säästönä. Opettelemme lasten kanssa lajittelemaan bio- ja energiajätteet, paperit ja kartongit/pahvit. Vältämme turhaa veden ja sähkön kulutusta ja kierrätysmateriaalien käyttö on luonteva osa arkeamme. Hankintamme ovat suunnitelmallisia, kestäviä ja laadukkaita. Tiedotamme paljon sähköisessä muodossa.

Lähialueen metsät ja puistot ovat oman pihan lisäksi merkittävä oppimisympäristö. Tavoitteenamme on, että lapsi kiinnostuisi omasta lähiympäristöstään ja siitä muodostuisi hänelle tärkeä ja mielenkiintoinen tutkimus- ja leikkipaikka. Opettelemme tuntemaan oman toimintamme vaikutuksen ympäristöömme. Mottomme on: Lapselle luja luottamus luontoon!

Arvostamme toisiamme ja vaalimme hyväksi havaittuja perinteitä; yhteisiä juhlia, tapahtumia ja toimintatapoja.

”Peltovuoren leivän ainekset”

”Rukiiset, Ohraset ja Kauraset heitän vakkaan,
Vehnäset ja Jyvät mukaan nakkaan.

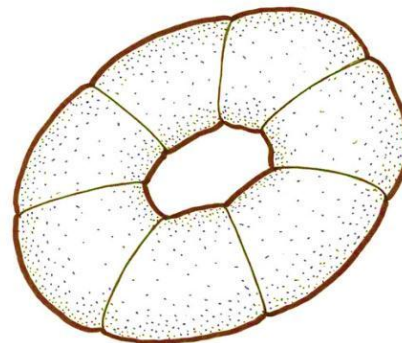
Perhepäivähoidosta muruset lisään,
tervetulleeksi toivotan taikinaamme sisään.

Vanhempien kanssa tehdyt reseptit nuo,
varmasti hyvän lopputuloksen tuo.

Taikinan vaivaus alkaa jo voi,
lasten osallisuus leipäämme mausteet loi.

Turvallisessa taikinassa tunteillekin tilaa on,
erilaisten viljojen täyteläisyys verraton.

Pienryhmässä luottamus kasvaa ja taidot karttuu,
lämmöllä asiat mieleen tarttuu.

Hyvään taikinaan tarvitaan vielä;

Lusikallinen luovuutta,
vuorovaikutuksen suoruutta.

Kauhallinen kannustusta,
jonkin verran joustavuutta,
toisten kunnioittamista, tasavertaisuutta.

Lukematon määrä leikkiä,
ylen määrin yhteisöllisyyttä,
riipaus rauhallisuutta, yksilöllisyyttä.

Hyppysellisen huumoria lopuksi sekaan heitämme,
näin valmistuu Peltovuoren leipämme”.

2.2 Kasvattajuus ja lapsikäsitys

2.2.1 Kasvattajuus

Peltovuoren toimintayksikössä henkilöstö muodostaa moniammatillisen kasvattajayhteisön. Toimintakulttuurimme rakentuu yhdessä sovituista arvoista ja toimintatavoista. Peltovuorella kasvattajuus on sitoutuneisuutta, herkkyyttä ja kykyä reagoida lapsen tunteisiin ja tarpeisiin. Aikuisen esimerkki työtovereitaan kohtaan kannustavana ja positiivista palautetta antavana on tärkeä malli lapselle. Kasvattajina dokumentoimme, arvioimme ja pyrimme jatkuvasti kehittämään toimintaamme.

Tavoitteenamme on lapsen tasapainoinen kasvu kohti myönteistä minäkuvaa sekä henkilökohtaisen hyvinvoinnin edistäminen yhteistyössä perheen kanssa. Vaalimme lapsuutta ja lapsen itseisarvoa. Kasvattajina mahdollistamme kannustavan, hyväksyvän ja iloa tuottavan ilmapiirin, jossa lapset voivat kokea yhteenkuuluvuutta ja osallisuutta. Ohjaamme lasta omaan ajatteluun, ongelmaratkaisutaitoihin, pohdintoihin, vuorovaikutukseen ja omatoimisuuteen.

Suunnittelemme toimintaa ja rakennamme toiminta- ja oppimisympäristön lapsilähtöisesti. Päiväkodissa toimimme mahdollisimman paljon pienryhmissä ja perhepäivähoidossa toimimme pienessä perhepäivähoitoryhmässä koko ajan. Pienryhmässä voimme paremmin kuulla ja huomioida lasta yksilönä sekä havainnoida ja ohjata häntä vahvuuksineen ja tarvittaessa tuen tarpeineen. Pienryhmässä lapsen on helpompi ilmaista itseään, harjoitella vuorovaikutusta sekä leikki- ja työskentelytaitoja. Pienryhmässä lapsi uskaltaa osallistua ja saa itsetunnolleen myönteisiä kokemuksia ja palautetta toiminnastaan. Aikuinen kannattelee pienryhmän toimintaa ja luo rauhallisen, luottavaisen ja rohkaisevan ilmapiirin.

2.2.2 Lapsikäsitys

Lapsi on luonnostaan utelias ja haluaa oppia koko ajan uutta. Parhaiten hän oppii ollessaan itse aktiivinen. Lapsi ihmettelee, kyselee ja tutkii ympärillään olevaa maailmaa. Hän toimii ja ajattelee leikkimällä, liikkumalla ja itseään ilmaisemalla. Lapsi oppii kaiken aikaa ja kaikkialla sekä yksin että vuorovaikutuksessa ympäristön ja muiden lasten ja aikuisten kanssa.

Toimintayksikössämme lapsella on mahdollisuus harjoitella vuorovaikutustaitoja ja omatoimisuutta. Ohjaamme lasta kantamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja tavaroistaan sekä noudattamaan yhteisesti sovittuja sääntöjä. Korostamme hyvien käytöstapojen merkitystä - kiittäminen, anteeksipyyntö ja anteeksianto elävät arjessamme.

Lapsen ja aikuisen kohtaamisen, lapsen kunnioittamisen ja lapsen kanssa hänen vahvuuksiensa löytämisen kautta lapsesta kasvaa toisia arvostava ja huomioon ottava ihminen.

3 Lasten puheenvuoro

Osallisuus tuo lapselle tunteen ryhmään kuulumisesta. Osallisuus syntyy vuorovaikutuksessa, jossa lapsi on aktiivinen toimija ja mielipiteiden esittäjä. Lapsi voi vaikuttaa arkeensa päivähoitopäivän aikana. Leikin ja leikkitovereiden valinnassa lapsen osallisuus vahvistuu. Yhteisten sääntöjen luomisessa ja sopimisessa, päätöksenteossa ja äänestyksissä lapsi oppii sitoutumista ja vastuunottoa. Lapsi tuntee, että hän on tärkeä ja hänen sanomisellaan ja tekemisellään on merkitystä. Lapsella on oikeus iloita itsestään ja kokea, että muutkin nauttivat hänestä.

Osallisuus on myös omatoimisuutta; Peltovuoren yksikössä lapset harjoittelevat itse syömistä, pukemista, riisumista ja omista tavaroista huolehtimista. Aikuisen tehtävä on olla herkkänä havainnoimaan lasten aloitteet ja mahdollistaa osallisuus. Lapsi osallistuu varhaiskasvatussuunnitelmansa laatimiseen omien edellytystensä mukaisesti. Esiopetuksessa lapsi on mukana laadittaessa lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmaa.

Kasvattajalla on vastuu luoda tunneturvallinen ympäristö. Aikuinen tukee lapsia heidän keskinäisissä vuorovaikutustilanteissaan ja varmistaa, ettei kukaan jää ulkopuolelle. Vuonna 2011 laatimamme ”Kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelman” mukaisesti minkäänlaista kiusaamista ei hyväksytty ja koko henkilökunta osallistuu kiusaamisen ehkäisyyn.

Lasten ajatuksia ja kommentteja päivähoitoarjen keskellä

Isi on ostanut sellaisen auton, missä on ratti.

Haluan nukkua yksin, mene siitä metsään huitomaan.

Jos ei olisi päiväkoteja, äidit ja isät ei vois mennä töihin ja sit ne ei sais palkkaa ja sit ei ois asuntoja vaan pitäis asua puussa. Kyl päiväkoti on tosi tärkeä.

Minun isäni oli ennen Kinder-muna.

Minä olen Nasu, äiti on Nasu, isä on Risto Reipas.

Jos huutaa, niin menee ääni. Jos pitää suun kiinni pari viikkoa, niin se tulee takaisin.

Hyvää tämä Ikean muusi.

Olen jo kasvanut, olen jo päähän asti.

Nukku hyvin, kaikki hyvin.

*Mitä tarkoittaa varhaiskasvatus?
- Että kasvi kasvatetaan varhain.*

Miksi sinun aina täytyy sanoa kaikki kaksi kertaa?

4 Yhteistyö perheiden kanssa

Vanhemmat ja varhaiskasvattajat tekevät yhteistyötä lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi tavoitteenaan lapsen hyvinvointi. Tämä kasvatuskumppanuus edellyttää keskinäistä luottamusta, tasavertaisuutta ja toistensa kunnioittamista. Vanhemmilla on lastensa ensisijainen kasvatusoikeus ja -vastuu ja oman lapsensa tuntemus. Henkilökunnalla on koulutuksen antama ammatillinen tieto, osaaminen sekä vastuu kasvatuskumppanuuden ja tasavertaisen yhteistyön edellytysten luomisesta.

Ennen kuin lapsi aloittaa päivähoidon, otamme yhteyttä perheeseen ja sovimme aloituskeskustelun, johon osallistuvat vanhemmat ja kasvattaja. ”Lapsi kotioloissa” -keskustelun tarkoitus on antaa vanhemmille mahdollisuus kertoa lapsestaan, lapsen tavoista ja tottumuksista sekä vanhempien omista päivähoitoon liittyvistä toiveista ja odotuksista. Samalla sovimme tarkemmin lapsen tutustumisjakson ajankohdasta ja toteutuksesta.

Laadimme vähintään kerran vuodessa 1-5-vuotiaille lapsen varhaiskasvatussuunnitelman (Vasu) yhdessä vanhempien ja lapsen kanssa. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjataan lapselle merkityksellisiä kokemuksia, vahvuuksia, mielenkiinnon kohteita sekä hänelle asetettuja yksilöllisiä tavoitteita ja toimintatapoja. Vasu on kasvattajalle työväline, jonka avulla opimme tuntemaan lasta paremmin ja löydämme tapoja ohjata lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Vasu mahdollistaa vanhempien osallistumisen lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun päivähoidossa.

Nelivuotiaat lapset kuuluvat laajan hyvinvointitarkastuksen (Hyve) piiriin. Vasu-keskustelun pohjalta täytetään Hyve-lomake, jossa siirretään tietoa huoltajan luvalla päivähoidosta neuvolaan. Tarkastuksen jälkeen lapsesta kerätty tieto palaa neuvolan täydentämänä päiväkotiin tai perhepäivähoitajalle.

Esiopetuksessa jokaiselle lapselle laaditaan syksyllä yhdessä vanhempien ja lapsen kanssa lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma (LEOPS). Keväällä pidetään ”Esiopetuksesta kouluun” (EsKo) keskustelu, jonka jälkeen tiedot siirretään vanhempien luvalla kouluun.

Tärkeimpiä yhteistyömuotoja ovat päivittäiset keskustelut tuonti- ja hakutilanteissa sekä syksyisin pidettävät vanhempainillat. Ryhmien toiminnasta tiedotamme sähköpostitse tai ryhmien omien ilmoitustaulujen kautta. Toiminnan järjestämisessä pyrimme ottamaan huomioon vanhempien toiveet ja näkemykset. Yhteiset juhlat ja tapahtumat virkistävät arkeamme. Silloin on myös vanhemmilla tilaisuus tavata toisiaan, mikä vahvistaa vanhemmuutta ja edesauttaa perheiden välistä verkostoitumista.

Vanhempien tärkeinä pitämiä asioita perheiden ja päivähoitohenkilökunnan välisessä yhteistyössä:

Luottamus ja molemminpuolinen kommunikointi lapsen asioissa.

Avoin keskustelu, jos lapsen asioissa jokin mietityttää tai on kehuttavaa. Vanhempana kuulisin niistä mielelläni hakemisten ja tuomisten yhteydessä.

Positiivisen palautteen antaminen toisillemme.

Hyvä kommunikaatio, pitää pystyä ottamaan vastaan niin risut kuin ruusutkin.

Avoimuus. Jos jokin asia vaijaa puolin tai toisin, siitä pitää rakentavassa ja hyvässä hengessä pystyä käymään keskustelua. Kaikilla osapuolilla lähtökohtana on kuitenkin lapsen paras ja hyvät työskentelyolosuhteet päivähoidon aikuisille.

Vanhempien selkeä informointi arjen poikkeuksista.

Molemminpuolinen tiedonvälitys.

Konkreettinen ja yksityiskohtainen palaute esim. joskus haluaisi tietää vähän yksityiskohtaisemmin kenen kanssa lapsi päivän aikana leikkii ja touhuaa ja mitä, miten leikki sujuu ja tuleeko riitoja ja miten ne selviävät.

5 Työ lasten parissa

5.1 Kieli vuorovaikutuksen perustana

Kieli on ajattelun ja ilmaisun väline ja kielen kehityksen tukeminen onkin yksi keskeisimmistä varhaiskasvatuksen osa-alueista. Kielen avulla kasvava lapsi vähitellen oppii tunteidensa ilmaisua ja hänen ajattelunsa ja kommunikaatiotaitonsa kehittyvät. Kieli auttaa säätelämään omaa ja muiden käyttäytymistä. Lapsi tarvitsee kieltä toiminnassaan - kieli kehittyy leikkimisen, liikkumisen, tutkimisen sekä taiteellisen kokemisen ja ilmaisemisen myötä.

Vuorovaikutus on puheen lisäksi myös sanatonta. Varhainen vuorovaikutus elein, ilmein, ääntelyin ja kosketuksin luo perustan merkitysten jakamiselle muiden ihmisten kanssa. Erityisesti pienten lasten kohdalla kasvattajan herkkyyks ja eläytyminen rohkaisee vuorovaikutukseen. Samalla lapsen myönteinen minäkuva vahvistuu.

Leikeillä, saduilla, jäljittelyillä ja päivittäisillä toimintarutiineilla on erityinen merkitys lapsen kielen kehitykselle. Lapsi tarvitsee kielen kehitystä tukevan virikkeellisen ja toiminnallisen kasvuympäristön, jossa hän voi havainnoida sekä puhuttua että kirjoitettua kieltä.

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa kielellisen tietoisuuden kehittymistä tuetaan kielellä leikkien, loruillen ja riimitellen sekä tutustuen monipuolisesti kirjoitettuun kielimuotoon. Esiopetuksessa lapsi tutustuu aakkosiin ja kirjainten äänteisiin luoden pohjaa luku- ja kirjoitustaidon oppimiselle. Tavoitteena on lisätä lapsen mielenkiintoa suullisen ja kirjoitetun kielen havainnointiin ja tutkimiseen. Lasta rohkaistaan ja ohjataan niin, että hänestä vähitellen kasvaa aktiivinen puhuja ja kuuntelija niin arkisissa viestintä- kuin oppimistilanteissa. Kielen hallintaan liittyvät valmiudet ovat perustana oppimisvalmiuksille.

Peltovuoren päiväkodissa työskentelemme pienryhmissä, joissa aikuinen on aidosti läsnä. Pienryhmät mahdollistavat lapselle läheiset ja turvalliset ihmissuhteet. Pienryhmissä toimiessa kannustaminen ja kehuaminen ovat luonnollinen osa vuorovaikutusta. Lapsen on helppo näyttää tunteitaan, kertoa ajatuksiaan, toiveitaan ja mielipiteitään. Varsinkin pienten lasten kanssa perushoitotilanteet antavat hyvän mahdollisuuden yksilölliseen vuorovaikutukseen. Perhepäivähoidossa pieni lapsiryhmä, sama tuttu hoitaja, kodinomaisuus ja arjen tutut rutiinit luovat hyvät mahdollisuudet yksilölliselle vuorovaikutukselle.

Tavoitteenamme on luoda positiivinen ilmapiiri, jossa aikuisten keskinäinen vuorovaikutus vaikuttaa suoraan lapsen kasvuympäristöön. Kannustamme ja ohjaamme lapsia keskusteluun luontevassa, kiireettömässä ja turvallisessa ilmapiirissä. Kiinnitämme huomiota äänensävyyn, –voimakkuuteen ja puheen selkeyteen. Tarvittaessa käytämme puheen tukena muita kommunikaation keinoja, esim. viittomia, kuvia, eleitä. Katsekontakti ja fyysisesti lapsen tasolla oleminen kaikissa arjen vuorovaikutustilanteissa on tärkeää.

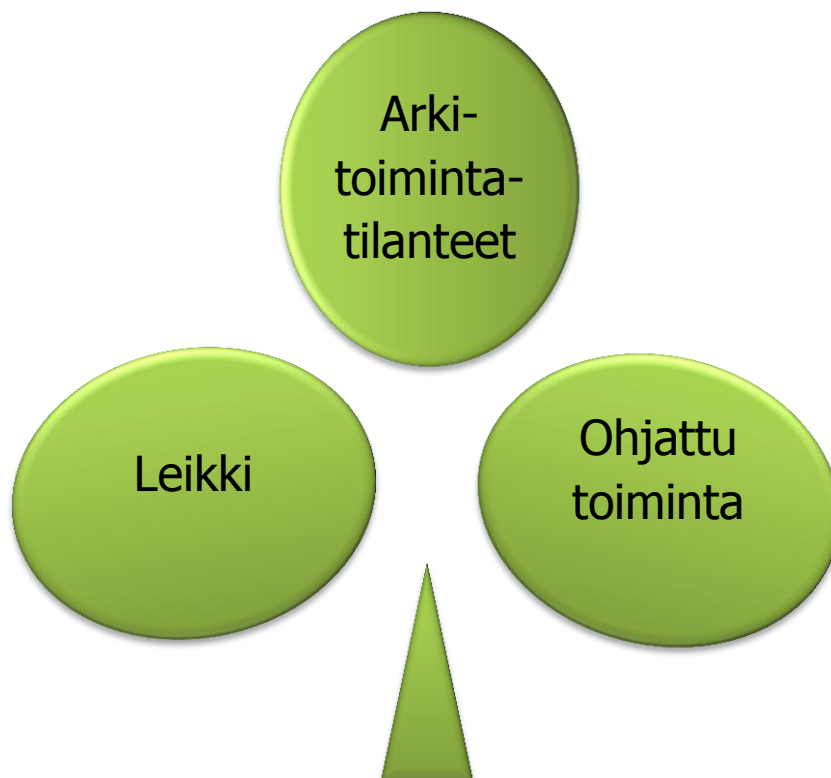
5.2 Päivän kulku ja omatoimisuus

Päivähoitopäivän kulkua jäsentävät toimintaa kannattelevat rakenteet – struktuurit. Tavoitteenamme on luoda joustavasti vakaa päivärytmi, jossa huomioimme lasten yksilölliset tarpeet, riittävän leikkiajan ja ulkoi-lun sekä rauhallisen lepo hetken. Säännöllisyys päivän kulussa tuo ennakoitavuutta lasten elämään ja vähentää levottomuutta. Pienryhmätoiminnalla ja toimintojen porrastamisella vähennämme kiirettä ja teemme jokaisesta päivän hetkestä arvokkaan.

Päivän kulun selkeät rakenteet ja kiireettömyys luovat puitteet myös omatoimisuuden kehittymiselle ja tukevat lasta arjessa. Tehdessään itse lapsi oppii hallitsemaan ympäristöään kykyjensä mukaan. Hyvä oppimis- ja toimintaympäristö ohjaa lapsen uteliaisuutta, mielenkiintoa ja oppimismotivaatiota sekä tukee hänen aktiivisuuttaan, omatoimisuuttaan ja luovuuttaan. Kasvattajana vastaamme ympäristön kehittämisestä ja lapset osallistuvat sen suunnitteluun ja toteutukseen.

Toimintayksikössämme panostamme rauhalliseen ja ystävälliseen vuorovaikutukseen lasten ja aikuisten välillä ja luomme näin yhdessä avoimen, kiireettömän ja moninaisuutta kunnioittavan ilmapiirin, jossa on turvallista kasvaa ja oppia.

Pieni hetki aikuiselle – iso merkitys lapselle!

Vanhempien mielestä lapsen hyvään päivään kuuluu:

*On hienoa, mikäli lapset
pääsevät itse kehittämään
jokapäiväistä toimintaansa.*

*Lapsen ja aikuisen kohtaaminen, lapsi
tuntisi itsensä tervetulleeksi, lapsen tar-
peista, asioista ja ajatuksista oltaisiin
kiinnostuneita. Lapsella on rajat / sään-
nöt, joista aikuiset ovat yhdessä sopi-
neet. Lapsella on mahdollisuus tulla
kuulluksi esim. toiveet leikin suhteen.*

*Tutut rutiinit: ruoka,
lepo, ulkoilu, leikki.
Säännöllinen rytmi,
sopivasti uusien tai-
tojen opettelua.*

*Turvallinen ympäristö, luotettavat ja auttavai-
set aikuiset. Hyvä ilmapiiri, jossa viihtyvät niin
aikuiset kuin lapsetkin. Turvallinen olo ryh-
mässä, ei kiusata tai nimitellä ja kaikkia lapsia
koskevat samat säännöt. Aikuinen on läsnä ja
näkemässä sekä kuulemassa leikkitilanteita.
Läsnäolon tärkeys korostuu pienemmillä, sillä
he eivät osaa kertoa sanallisesti mahdollisesti
kokemastaan epäoikeudenmukaisuudesta
esim. leikistä ulos sulkemisesta.*

*Tunne turvallisuudesta ja siitä, että
lapsen tarpeisiin vastataan. Nuo
kaksi menevät kaiken muun teke-
misen ja puuhan edelle.*

Hoitajan syli ja läheisyys.

5.3 Lasten leikki

Leikki on mielikuvitustoimintaa, jossa piilee omien oivallusten mahdollisuus ja ajattelun kehittyminen.

Lapsi oppii leikin, havainnoinnin ja tutkimisen kautta, itse tekemällä sekä vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Leikki on keskeisin lasten kehitystä ja oppimista tukeva toimintamuoto. Lapsen itsetunto ja minäkuva kehittyvät leikissä. Leikillä on tarkoituksensa sinällään, se on hauskaa ja antaa mahdollisuuden irrotteluun. Leikissä lapsi harjoittelee aikaisemmin oppimiaan asioita ja käsittelee kokemuksiaan ja arjen tilanteita. Leikki harjaannuttaa lapsen vuorovaikutustaitoja: kielen oppimista, toisen huomioon ottamista, tunteiden hallintaa, vuoron odottamista, sääntöihin sitoutumista, ongelmatilanteiden ratkaisuja ja pettymyksen sietokykyä. Leikki vahvistaa lasten keskinäisiä suhteita ja lapsen osallisuutta ryhmään kuulumisesta.

Toimintayksikössämme aikuiset arvostavat leikin merkitystä ja antavat sille tilaa, aikaa, rauhaa ja välineet. Aikuinen on läsnä, tarvittaessa leikissä mukana ja leikkiä rikastuttamassa. Aikuinen auttaa leikin alkuun pääsemisessä ja leikkikavereiden löytämisessä sekä huomioi lapsen sanalliset ja sanattomat aloitteet. Aikuinen ottaa huomioon lasten kiinnostuksen kohteet ja tarjoaa kaikille lapsille, sukupuolesta riippumatta, yhtäläiset mahdollisuudet leikkiä erilaisia leikkejä. Leikkiminen erilaisissa paikoissa, kuten metsässä tai puistossa päivähoitopaikan tutun ympäristön lisäksi, tuovat mukavaa vaihtelua arkeen.

Havainnointi on tärkein työväline lapsen leikin ohjauksessa. Leikkiä havainnoimalla aikuinen saa tietoa lapsen kehitys- ja oppimisvaiheesta sekä kiinnostuksen kohteista. Käytämme havaintoja itse leikin ja leikkiympäristön muokkaamiseen lapselle sopivaksi. Aikuinen käyttää leikkitalanteita myös opetusmenetelmänä. Leikin mukanaolo pienryhmätöinnässä ja siirtymätilanteissa kannattelee lapsen arkea ja oppimista päivähoidossa.

Leikki ja sen sisältö vaihtelevat omaehtoisesta toiminnasta pedagogisesti suunniteltuun leikkiin. Pienempien lasten leikissä korostuu vuorovaikutus aikuiseen ja mallista oppiminen. Tällöin aikuisella on tärkeä rooli osallistujana, johdattelijana ja sanallistajana.

Leikillisyyttä ja huumoria luovat ilmapiiriin, jossa lapsen on hyvä olla.

Lasten mielestä

Leikkiminen on hauskinta silloin, kun on kavereita. Aika menee nopeammin ja keksii kaikenlaista yhdessä.

Leikkiminen on tylsää silloin, kun on hirveä meteli ja sekasotku ja sellainen.

Kotileikki on mukavinta, kun saa päättää mikä hahmo on.

Pukuleikistä en tykkää, kun pitää pukea. Pitäisi olla semmonen automaattirobotti, joka pukis.

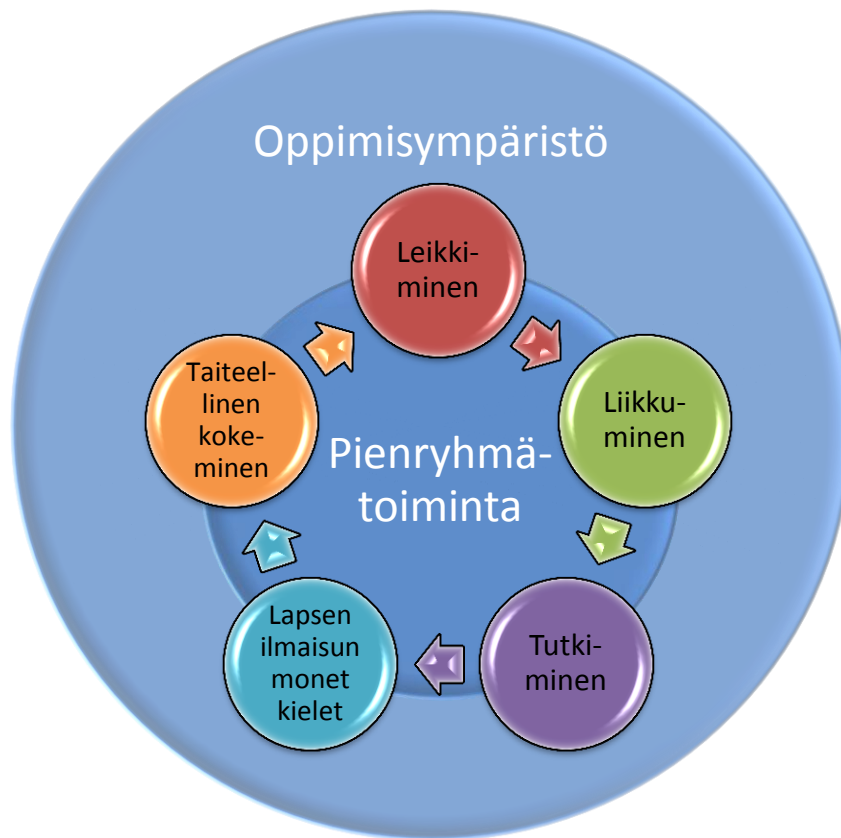
Minä tykkään lukea. Mikään leikki ei ole tylsää.

Barbeilla leikkiminen on kivaa, kun niillä on tollasia mekkoja.

Leikki on tyhmintä silloin, kun joku määrää mikä pitää olla.

5.4 Oppimistoimintojen organisointi

5.4.1 Lapselle ominainen tapa oppia ja toimia

Varhaiskasvatuksessa luodaan myönteiset asenteet oppimiselle, joka jatkuu läpi elämän. Oppiminen on prosessi, jonka avulla uutta tietoa rakennetaan jo olemassa olevan käsityksen pohjalle. Lapsi on luonnostaan utelias ja haluaa oppia koko ajan uutta. Parhaiten hän oppii ollessaan itse aktiivinen. Lapsi ihmettelee, ajattelee, kyselee ja tutkii ympärillään olevaa maailmaa. Hän oppii kaiken aikaa ja kaikkialla sekä yksin että vuorovaikutuksessa ympäristön ja muiden lasten ja aikuisten kanssa.

Lapsen oppimisen kannalta on yhtä tärkeää osallistua ohjattuihin opetustilanteisiin kuin olla mukana sellaisissa perushoidon tilanteissa, jotka auttavat häntä omatoimisuuden ja itseohjautuvuuden kehittämisessä. Pienryhmiin jakaminen auttaa oppimista. Pienryhmissä jokaisella lapsella on mahdollisuus olla aktiivinen osallistuja ja aikuisella hyvä mahdollisuus havainnoida lasta niin yksilönä kuin ryhmän jäsenenä. Tärkeintä on työskentely, itse prosessi, ei niinkään lopputulos.

Hyvälle oppimisprosessille on ominaista elämänläheisyyden periaate. Lasta motivoi se, että toiminnassa lähdetään hänen kokemuksistaan ja elämänpiiristään, lapselle läheisistä ja tutuista asioista. Lapsen välittömistä omista kokemuksista edetään yleisempiin, vieraampiin ja haastavampiin asiasisältöihin.

Lapset oppivat parhaiten yhdessä toisten kanssa ja toisiltaan vertaisryhmän vuorovaikutustilanteissa. Näin lapsi oppii säätämään toimintaansa. Tuemme yksikössämme lasten yhteisön muodostumista.

On tärkeää, että lapselle kehittyy itsestään myönteinen kuva oppijana. Leikkiminen, liikkuminen, tutkiminen, tekemällä oppiminen ja eri taiteen alueisiin liittyvä ilmaiseminen ovat lapselle ominaisia tapoja toimia ja oppia.

Leikkiminen - Leikki on toimintayksikössämme keskeisin lasten kehitystä ja oppimista tukeva toimintamuoto. Leikkimällä lapsi kokeilee, tutkii, oppii, ihmettelee, haastaa, havainnoi, tarkastelee lähiympäristöään ja omaa elämäänsä. Leikissä lapsi harjoittelee vuorovaikutustaitoja, käy läpi kokemuksiaan ja jakaa niitä toisten lasten kanssa. Leikki tukee lapsen taitoa oppia vastavuoroisuutta ja ongelmatilanteiden ratkaisua.

Liikkuminen - Liikunta tuottaa lapselle iloa, terveyttä ja hyvinvointia. Monipuolinen ja riittävä liikunta auttaa lasten kokonaisvaltaista kehitystä ja oppimista. Kannustammekin lasta liikkumaan omaehtoisesti ja ohjatusti niin sisällä kuin ulkona. Metsäretket ja muut retket lähiympäristöön tukevat liikkumista monipuolisessa maastossa.

Tutkiminen - Lapsi on utelias ja haluaa oppia uutta. Lapsi ihmettelee, ajattelee, kyselee ja tutkii ympäristöään. Vuorovaikutus muiden lasten ja aikuisten kanssa ja monipuolinen ympäristö herättävät lapsen kiinnostuksen ja innostavat lasta tutkimaan. Tuemme lapsen omaa ajattelua ja ongelmaratkaisukykyä sekä mielikuvitusta.

Lapsen ilmaisun monet kielet - Kieli tukee lapsen ajattelutoiminnan ja kommunikaation kehitystä. Kieli ei ole vain puhuttua kieltä. Varhainen vuorovaikutus elein, ilmein ja ääntelyin luo perustan merkitysten jakamiselle muiden ihmisten kanssa. Lapsen kasvaessa kielen tehtävä korostuu. Lapsi omaksuu tunteidensa ilmaisun, ajattelunsa kiteyttämisen ja keinot olla yhteydessä muiden kanssa. Kieli auttaa ohjaamaan omaa ja muiden käyttäytymistä.

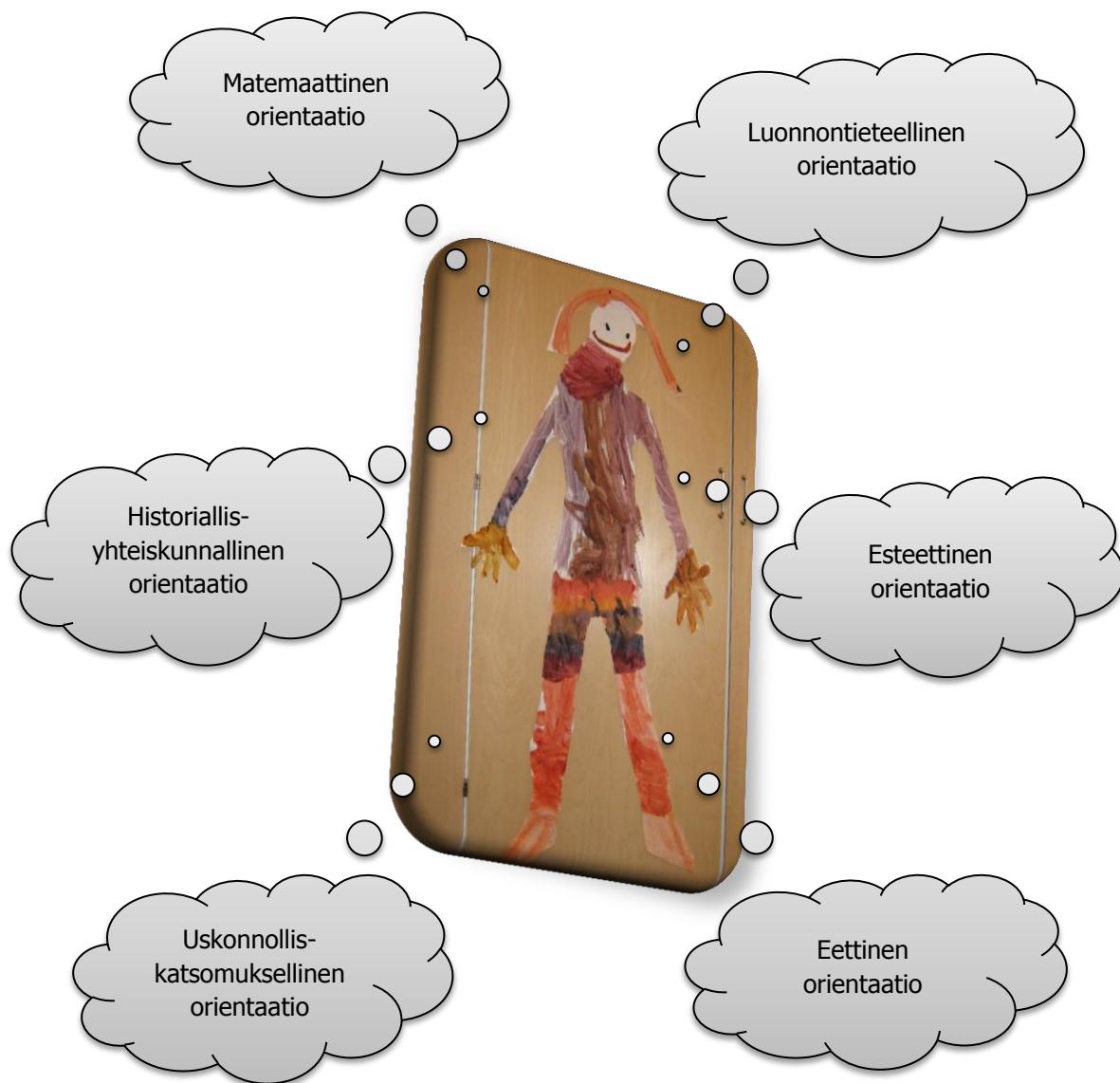
Taiteellinen kokeminen – Taiteellisen tekemisen ja kokemisen kautta lapsi kehittyy yksilönä ja ryhmän jäsenenä. Lapsen luovuus ja mielikuvitus kehittyvät ja hänellä on mahdollisuus ilmaista itseään itselleen ominaisella tavalla; maalaamalla, piirtämällä, askartelemalla, laulamalla, soittamalla, kuuntelemalla musiikkia, tanssimalla, satujen ja draaman avulla. Lapsi kohtaa maailman, jossa mahdoton on mahdollista ja leikisti totta. Kasvattaja antaa tilaa lasten taiteelliselle kokemiselle ja ilmaisemiselle ja ohjaa heitä huomioiden heidän luovat ideansa ja järjestää mahdollisuuden kokea taiteen tekemisen iloa.

5.4.2 Varhaiskasvatuksen sisällölliset orientaatiot ja esiopetuksen sisältöalueet

Varhaiskasvatuksen keskeiset sisällöt rakentuvat kuuden orientaation muodostaman kokonaisuuden varaan. Orientaatio käsitteen mukaan tavoitteena ei ole oppiaineiden sisältöjen opiskelu vaan sellaisten välineiden ja valmiuksien hankkiminen, joiden avulla lapsi vähitellen pystyy perehtymään ympäröivään maailmaan. Eheytyt kokonaisuudet ja oppimisprosessi ovat tärkeämpiä kuin yksittäiset sisällöt. Oppimista tapahtuu kaikissa arjen tilanteissa; kokonaisuutena, jossa hoito, kasvatusta ja opetus nivoutuvat toisiinsa. Aikuisen tehtävänä on hyödyntää erilaiset tilanteet ja mahdollisuudet. Lapsi oppii asioita omien kokemusten, tunteiden ja tekemisten kautta.

Esiopetuksessa on lisäksi päivittäin ohjattuja esiopetustilanteita, joissa lapsi harjoittelee koulussa tarvittavia valmiuksia. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2010 määrittelee esiopetuksen keskeisiksi sisältöalueiksi: kieli ja vuorovaikutus, matematiikka, etiikka ja katsomus, ympäristö- ja luonnontieto, terveys, fyysinen ja motorinen kehitys sekä taide ja kulttuuri.

Matemaattinen orientaatio: Lapsen arki on täynnä matematiikkaa. Sitä on leikeissä, perushoitotilanteissa, loruissa, saduissa, peleissä, liikunnassa ja luontoretkillä. Päättelyminen, vertaileminen ja ongelmien ratkaiseminen ovat osana lapsen arkea. Aikuinen auttaa lasta kiinnittämään huomiota ympäristön matemaattisiin asioihin. Esiopetuksessa vahvistamme pohjaa matematiikan oppimiselle. Kannustamme lapsia oman ajattelun kehittämiseen. Harjoittelemme käsitteitä ja ajanmääreitä sekä tutustumme numeroihin ja lukumääriin monipuolisesti.

Luonnontieteellinen orientaatio: Lapsi tutustuu luontoon ja ympäröivään maailmaan havainnoimalla, tutkimalla, kokeilemalla ja päättelymällä erilaisia asioita ympäristöstään. Vahvistamme lasten luontosuhteen muodostumista tekemällä lasten kanssa säännöllisesti retkiä lähiympäristöön eri vuodenaikoina ja havainnoimalla luonnossa tapahtuvia muutoksia. Tutustumme yhdessä kestävästä kehityksen periaatteisiin ja harjoittelemme lajittelua ja kierrätystä. Tavoitteenamme on luoda pohjaa ympäristövastuullisen elämänasenteen kehittymiselle.

Historiallis-yhteiskunnallinen orientaatio: Pyrimme herättämään lapsen kiinnostuksen tutustua omaan kulttuuritaustaansa, perinteisiin ja lähihistoriaan. Lapsi luo kuvaa aluksi oman perheensä ja lähiympäristönsä menneisyydestä ja nykyisyydestä ja vähitellen herätellään lapsen kiinnostusta tutustua laajemminkin erilaisiin juhla- ja kansanperinteisiin.

Esteettinen orientaatio: Aikuinen ohjaa lasta näkemään kauneutta niin ympäröivässä luonnossa kuin rakennetussa ympäristössäkin. Eri taiteenlajien parissa lapset saavat elämyksiä havaitsemalla, tuntemalla, kuuntelemalla ja kuvittelemalla. Lapsia ohjataan jo pienestä pitäen siivoamaan lelut ja tavarat paikoilleen ja näin kantamaan vastuuta ympäristön viihtyisyydestä.

Eettinen orientaatio: Päivähoidossa aikuinen omalla toiminnallaan ja käyttäytymisellään toimii lapselle esimerkkinä ja mallina. Kasvattajayhteisössämme arvostamme oikeudenmukaisuutta, rehellisyyttä, tasa-arvoa, luottamuksellisuutta ja toisen kunnioittamista. Arjen tilanteista ja tapahtumista nousevat kysymykset johtavat usein eettisiin pohdintoihin ja keskusteluihin lasten kanssa. On tärkeää, että lapsi saa esittää näitä kysymyksiä turvallisessa, hyväksyvässä ja kunnioittavassa ilmapiirissä. Lapsi oppii oikeudenmukaisuutta, hyviä tapoja, oikean ja väärän erottamista sekä anteeksi pyytämistä ja antamista jokapäiväisessä elämässään.

Uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio: Varhaiskasvatuksessa tutustumme kristinuskoon ja kulttuuriperintöön seuraamalla kirkkovuoden tapahtumia. Uskontokasvatusta toteutamme lapsen iän ja kehitystason huomioonottaen sekä vanhempien vakaumusta ja toiveita kunnioittaen. Lapsi oppii elämän tärkeitä asioita yhdessä pohtimalla ja keskustelemalla. Hänelle tarjotaan mahdollisuus myös hiljentymiseen ja rauhoittumiseen.

Esiopetuksessa eettistä kasvatusta ja kulttuurista katsomuskasvatusta järjestetään koko ryhmälle. Lisäksi lapsi voi huoltajan valinnan mukaan osallistua joko uskontokasvatukseen, elämäkatsomustietokasvatukseen tai muuhun opetukseen. Elämäkatsomustietokasvatusta on tarkoitettu lähinnä uskontokuntaan kuulumattomille.

5.4.3 Oppimisympäristö

Oppimisympäristö muodostuu psyykkisten, sosiaalisten ja fyysisten tekijöiden kokonaisuudesta.

Psyykinen ja sosiaalinen oppimisympäristö muodostuu lasten keskinäisistä ja lapsen ja kasvattajan välisistä vuorovaikutussuhteista. Aikuisen esimerkki työtovereitaan kohtaan kannustavana ja positiivista palautetta antavana on tärkeä malli lapsille. Hyvässä oppimisympäristössä on myönteinen, rohkaiseva ja erilaiset tunteet salliva ilmapiiri, joka tarjoaa mahdollisuuden oppia kullekin ominaisella tavalla ja käyttää jo opittuja taitoja.

Toimintayksikössämme arvostamme iloista, turvallista, kannustavaa ja hyväksyvää ilmapiiriä, jonka luomme kiireettömyydellä, selvillä säännöillä, päivän rytmyyksellä ja avoimella vuorovaikutuksella.

Perhepäivähoidossa hyvän psyykkisen ja sosiaalisen oppimisympäristön luo koko päivän samana pysyvä, tuttu ja turvallinen hoitaja sekä pieni ryhmäkoko, jossa eri-ikäisillä lapsilla on mahdollisuus koko ajan oppia toinen toisiltaan.

Esiopetuksessa lapsi on vertaisryhmässä, jossa samanikäiset lapset oppivat toimimaan toistensa kanssa. Tavoitteena on, että lapsi oppii oman käyttäytymisen hallintaa ja ymmärtää tekojensa seuraukset.

Fyysiseen oppimisympäristöön kuuluvat rakennetut tilat, lähiympäristö sekä erilaiset materiaalit ja välineet. Hyvä oppimisympäristö on viihtyisä ja se tarjoaa lapselle mahdollisuuksia monenlaiseen toimintaan. Se ohjaa lapsen uteliaisuutta, mielenkiintoa ja oppimismotivaatiota ja tarjoaa myös haasteita ja mahdollisuuksia ongelmien ratkaisuun. Hyvä oppimisympäristö antaa tilaa niin toiminnalle kuin mahdollisuuden myös rauhoittumiseen.

Peltovuoren päiväkodin sisätiloissa ja pihalla kiinnitämme huomiota tilojen turvallisuuteen, toimivuuteen ja esteettisyyteen. Valitsemme opetus- ja leikkivälineet sekä muut materiaalit lasten kehitystason ja erityistarpeiden mukaan ja ne ovat lasten saatavilla omatoimisuuteen kannustaen. Jumppasali on kaikkien käytössä sovittuina päivinä. Päiväkodin yläpiha on kaikkien lasten käytössä, mutta turvallisuussyistä alapiha on varattu ainoastaan 3-6-vuotiaiden lasten ulkoiluun. Teemme säännöllisesti retkiä lähiympäristöön mm. metsään, leikkipuistoihin ja urheilukentälle.

Perhepäivähoidossa fyysisenä oppimisympäristönä on perhepäivähoitajan koti, jossa korostuu kodinomaisuus tilojen käytössä ja toiminnan järjestelyissä. Perhepäivähoitajien kodin läheisyydessä olevat leikkipuistot ovat lasten ja hoitajien ahkerassa käytössä. Hoitajan poissaolotilanteita varten jokaiselle lapselle on määritetty etukäteen varahoitopaikka lähialueen päiväkodista.

Lasten turvallisuus taataan riittävällä määrällä henkilökuntaa ja ennakoimalla mahdolliset vaaratilanteet. Päivitämme yksikön turvallisuussuunnitelmaa vuosittain ja tarvittaessa. Mahdollisissa kriisi- ja poikkeustilanteissa noudatamme yhdessä laatimiamme sopimuksia ja toimintaohjeita.

5.5 Moninaisuus varhaiskasvatuksessa

5.5.1 Kasvun ja oppimisen tuki

Kasvun ja oppimisen tuella tarkoitetaan lapsen fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen kehityksen edistämistä ja tukemista sekä oppimisvaikeuksien ennalta ehkäisemistä. Lähtökohtana on kaikille lapsille yhteinen laadukas varhaiskasvatuksen perusta. Lapsen kasvun ja kehityksen tukeminen tapahtuu arjessa suunnitelmallisen toiminnan ja oppimisympäristön rakentamisen keinoin. Päivän rakenne, pienryhmätoiminta, lapsen oman toiminnan ohjaus ja vuorovaikutuksen laatu ovat perustana lapsen kehityksen ja oppimisen tukemisessa. Kasvun ja oppimisen tukea tarvitseva lapsi toimii yhtenä ryhmän jäsenenä ja hyötyy samoista pedagogisista toimenpiteistä ja ryhmätoiminnasta kuin muutkin lapset.

Kun lapsen kehityksestä ja oppimisesta herää huoli, tiivistetään yhteistyötä perheen ja konsultoivan erityislastentarhaopettajan kanssa. Kasvattajat kiinnittävät huomiota tapaansa toimia ja ohjata lasta, varhaiskasvatuksessa käytettäviin menetelmiin sekä ympäristön muokkaamiseen. Teemme tarvittaessa yhteistyötä esim. puhe-, toiminta- ja fysioterapeutin sekä psykologin kanssa.

Lapsen tukeminen varhaiskasvatuksessa jaotellaan kasvun- ja oppimisen yleiseksi, tehostetuksi ja erityiseksi tueksi. Kolmiportaisen tuen tavoitteena on vahvistaa lapsen oikeutta saada tukea riittävän varhain, oikea-aikaisesti ja joustavasti.

Kasvun ja oppimisen tukea tarvitseville lapsille on keskeistä löytää polku, jossa turvataan lasten suotuisa kehitys ja oppiminen sekä tukitoimien jatkuvuus aina varhaiskasvatuksesta kouluun asti. Kasvun ja oppimisen tukea tarvitsevalle lapselle laaditaan lapsikohtainen suunnitelma (LAKSU) yhdessä vanhempien ja mahdollisten lasta tutkivien tahojen kanssa. Esiopetukseen osallistuvalla, tehostettua tukea saavalle lapselle, laaditaan tehostetun tuen suunnitelma ja lapselle, jolle on tehty päätös erityisestä tuesta, henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS), jotka liitetään lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmaan (LEOPS).

5.5.2 Monikulttuurisuuden kohtaaminen

Monikulttuurinen ympäristö lisää lasten tietoa ja kokemuksia sekä omasta että muista kulttuureista. Tuemme yksikössämme lapsen kasvamista sekä suomalaiseen että lapsen omaan kieli- ja kulttuuriyhteisöön. Tavoitteena on oppia kunnioittamaan erilaisia kulttuurisia tapoja ja perinteitä ja suvaitsemaan erilaisuutta.

Lapsen identiteetin kehitykselle on merkityksellistä, että hänen kieltään ja omaan kulttuuriinsa kuuluvia asioita arvostetaan. Vastuu lapsen oman äidinkielen ja kulttuurin kehittämistä on ensisijaisesti perheellä. Informoimme perheitä suomalaisen varhaiskasvatuksen tavoitteista ja periaatteista, tarvittaessa käytämme apuna tulkkipalvelua. Lapsen kielen ja kulttuurin tukemisesta sovimme vanhempien kanssa laatiessamme lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa tai esiopetuksen/valmistavan opetuksen oppimissuunnitelmaa 6-vuotiaalle. Samassa yhteydessä käymme vanhempien kanssa tarvittaessa läpi suomenkielen taidon kehittymiseen liittyvän seurantalomakkeen.

Päivähoidon toiminnalla tuemme lapsen kasvua monikulttuurisuuteen. Tarjoamme lapselle mahdollisuuden oppia suomen kieltä arjen tilanteissa toisten lasten ja kasvattajien kanssa sekä järjestämällä S2-opetusta (suomi toisena kielenä). Noudatamme yksikössämme koko pääkaupunkiseudulla käytössä olevaa Monikulttuurinen varhaiskasvatus –toimintamallia.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta 6-vuotiaille järjestetään varhaiskasvatuksessa esiopetukseen integroituna. Valmistava opetus on tarkoitettu niille maahanmuuttajataustaisille lapsille, joiden suomenkielen taito ei riitä esiopetusryhmässä opiskeluun. Valmistavaan opetukseen osallistuva lapsi osallistuu esiopetusryhmän toimintaan ja saa tämän lisäksi suomi toisena kielenä –opetusta sekä mahdollisuuksien mukaan oman

äidinkielen opetusta. Valmistavan opetuksen viides tunti järjestetään joko ennen neljän tunnin esiopetusta tai sen jälkeen. Valmistavaan opetukseen osallistumisesta sovitaan yhdessä lapsen huoltajien kanssa. Valmistavassa opetuksessa olevalle 6-vuotiaalle laaditaan lapsen valmistavan opetuksen oppimissuunnitelma, jossa sovitaan opetuksen tavoitteet ja sisältö yksilöllisesti jokaiselle lapselle erikseen.

5.6 Ympäristökasvatus ja kestävä kehitys

Ympäristökasvatuksen tärkeimpiä tavoitteita on lapsen myönteisen luontosuhteen rakentuminen. Monipuoliset, omakohtaiset ja elämykselliset kokemukset luonnossa ovat niitä aineksia, joista luontosuhde kehittyy. Ympäristöön tutustuminen rikastuttaa lapsen kokemuspiiriä ja laajentaa hänen ymmärrystään luonnosta ja muusta fyysisestä ympäristöstä. Lapsen lähiympäristö, niin luonto kuin rakennettu ympäristökin tarjoavat tilan leikille ja luonnon tutkimiselle.

Peltovuoren päiväkodin luonnonläheinen sijainti antaa hyvät mahdollisuudet luontoretkille. Teemme luontoretkiä eri vuodenaikoina, jolloin havainnoimme luonnossa tapahtuvia muutoksia. Metsäretket antavat myös monipuolisen tuen lapsen motoriikan vahvistumiselle ja kehitymiselle.

Luontoretkien ohessa tutustumme omaan asuin- ja lähiympäristöön. Tuttu ympäristö luo turvallisuuden tunnetta ja samalla kotiseututuntemus kasvaa. Onnistuneena yhteisenä kokemuksena retket vahvistavat keskinäistä yhteenkuuluvuutta. Retket tuovat myös tietoa, iloa ja vaihtelua päivähoitopäivään ja retkikokemuksista ja elämyksistä lapset saavat sisältöä leikkeihinsä.

Päiväkodin pihassa seuraamme istutettujen kukkien ja pensaiden kasvua. Lapset voivat myös kasvattaa itse kasveja ja kukkia sisätiloissa. Retkillä keräämme luonnonmateriaalia askarteluja ja leikkejä monipuolistamaan.

Peltovuoren yksikössä pidämme tärkeänä, että lapset ymmärtävät luonnon merkityksen ja sen, että jokainen voi omalla toiminnallaan vaikuttaa luonnon hyvinvointiin. Aikuisten antama malli on keskeinen osa pienten lasten ympäristökasvatusta, esim. kierrätys on luonteva osa päivähoidon arkea. Yksikössämme lajitellaan pahvit, energiajäte, paperit, biojäte, paristot ja sekajäte yhdessä lasten kanssa. Hankintoja tehdessämme valitsemme laadukkaita ja kestäviä leluja sekä huonekaluja.

Perhepäivähoidon pieni lapsiryhmä mahdollistaa hyvin retkeilyn lähialueelle. Perhepäivähoidossa painottuukin lähipuistojen, nurmikenttien ja metsien hyödyntäminen päivittäisessä ulkoilussa. Tutut retkikohteet houkuttelevat lasta liikkumaan, tutkimaan ja ihmettelemään. Hoitajan turvallisessa ohjauksessa lapsella on mahdollisuus saada kokemuksia ja elämyksiä luonnosta ja näiden kokemusten kautta hänen luontosuhteensa sekä kestävä kehityksen toimintatapansa alkavat kehittyä.

5.7 Tieto- ja viestintäteknologia

Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen antaa lapsille uusia kokemuksia ja rakentaa lapsen maailmankuvaa. Pyrimme tarjoamaan lapselle valmiuksia kasvaa mediataitoiseksi samalla kun harjoitamme lasta suhtautumaan kriittisesti mediatulvaan. Käytämme tietotekniikkaa viestinnässä ja lasten toiminnan havainnoimisessa.

Yli 3-vuotiaiden lasten ryhmissä on lasten käyttöön tarkoitettu tietokone osana oppimisympäristöä. Lapset oppivat tietoteknisiä taitoja sekä aikuisen ohjauksessa että vertaisryhmässä toinen toisiltaan.

Esiopetuksessa hyödynnämme äidinkielen ja matematiikan opetuksessa erilaisia oppimispelejä sekä tekstinkäsittelyohjelmaa. Pyrimme yhdessä lasten kanssa harjoittelemaan turvalliset tavat käyttää tietokonetta ja hakea tietoa internetistä, opetuspelien tarjoaman tuen lisäksi.

6 Työyhteisön rakenteet ja toiminnan arviointi

Toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen, kehittämiseen ja arviointiin tarvitaan toimintaa kannatteleva rakenne. Peltovuoressa pidämme vuoroviikoin edustuksellisen tiimin (E-tiimi) ja talon yhteisen palaverin (puimarihi / pedagoginen foorumi). Edustukselliseen tiimiin valitaan jokaisesta lapsiryhmästä edustaja, joka toimii E-tiimin jäsenenä pääsääntöisesti vuoden kerrallaan. Edustuksellisessa tiimissä ja talon palaverissa päätämme yhteisistä asioista, suunnittelemme koko taloa koskevia toimintoja ja huolehdimme sisäisestä ja ulkoisesta tiedottamisesta. Pedagogisissa foorumeissa pohdimme kasvatukseen liittyviä kysymyksiä ja näkemyksiä. Toimintakauden alussa jokainen tiimi laatii oman tiimisopimuksen, jossa sovitaan yhteisistä toimintaperiaatteista ja niiden noudattamisesta. Viikoittain pidetyissä tiimikohtaisissa palavereissa keskitytään oman lapsiryhmän ja tiimin toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. Perhepäivähoitajilla on kerran kuukaudessa yhteinen työpalaveri esimiehen kanssa, jolloin asioita tarkastellaan erityisesti perhepäivähoidon näkökulmasta.

Toimintavuotemme aikana järjestämme henkilökunnan kesken yhden yhteisen kehittämispäivän sekä muutamia yhteisiä suunnittelu- ja arviointi-iltoja. Esimies käy kerran vuodessa henkilökohtainen tulos- ja kehityskeskustelun jokaisen työntekijän kanssa ja osallistuu tiimien palavereihin vähintään kaksi kertaa vuodessa. Perhepäivähoitajien luona esimies suorittaa ohjauskäyntejä muutaman kerran vuodessa.

Oman työemme arvioinnin lisäksi arvioimme lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista suhteessa hänelle asetettuihin yksilöllisiin tavoitteisiin. Tavoitteet on kirjattu vanhempien kanssa yhdessä laatimaamme lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan tai lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmaan. Arvioinnin menetelmiä ovat keskustelut, itsearviointi, havainnointi ja dokumentointi. Jokaisella lapsella on lisäksi oma kasvun kansio,

johon kerätään materiaalia. Kansioon voidaan liittää piirustuksia, valokuvia, askarteluja, tarinoita ja haastatteluja. Esiopetuksessa lapsi saa osallistumistodistuksen esiopetusvuoden päättyessä.

Asiakastyytyväisyyskysely tehdään kahden vuoden välein. Arvioimme henkilökunnan kanssa toimintaamme sekä saamiemme asiakastyytyväisyyskyselyn tulosten että asiakkaiden antamien palautteiden pohjalta ja teemme tarvittaessa muutoksia käytäntöihimme ja toimintaamme.

7 Kumppanuudet, yhteistyöverkostot ja julkisuustyö

7.1 Yhteistyötahot ja kumppanuudet

Laadukas varhaiskasvatus on monimuotoista toimintaa, joka edellyttää eri tahojen yhteistyötä. Konsultoiva erityislastentarhanopettaja vierailee jokaisessa lapsiryhmässä tarpeen mukaan ja konsultoi henkilökuntaa sekä vanhempia lapsen ja lapsiryhmän hyvinvoinnin parantamiseksi.

Neuvola on tärkeä yhteistyökumppanimme, josta lapsi tarvittaessa ohjataan mm. puhe- ja toimintaterapiaan. Neljä vuotta täyttävien lasten kohdalla käymme laajaan hyvinvointitarkastukseen kuuluvan Hyve-keskustelun vanhempien kanssa ennen lasten nelivuotisneuvolaa. Keskustelun pohjalta siirretään tietoa huoltajan luvalla sekä päivähoidosta neuvolaan että tarkastuksen jälkeen neuvolasta päivähoitoon.

Yhteistyöverkostomme muodostumiseen vaikuttaa lapsen tarvitsema tuen tarve. Tarvittaessa teemme yhteistyötä puhe- ym. terapeuttien, perheneuvolan, perhetyöntekijöiden, terveyskeskuspsykologien sekä muiden lasta tutkivien tai hoitavien tahojen kanssa. Lastensuojelun kanssa toteutettavasta yhteistyöstä meillä on käytössämme selkeä koko Vantaa-tasoinen toimintamalli.

Peltovuoren muita yhteistyötahoja ovat mm. kirjastotoimi (kirjastoauto käy kerran kuukaudessa päiväkodilla) sekä Tikkurilan seurakunta. Erilaisilla järjestöillä ja yhdistyksillä on mahdollisuus sopimuksen mukaan käyttää päiväkodin tiloja iltaisin. Lisäksi teemme yhteistyötä muiden lähialueen päiväkotien sekä perhepäivähoitajien kanssa.

Vantaalla on käytössä yhtenäinen esi- ja alkuopetuksen tiedonsiirtomalli EsKo (**E**siopetuksesta **k**ouluun), jota toteutetaan kaikissa päiväkodeissa ja kouluissa. Tiedonsiirtolomakkeen tavoitteena on varmistaa tiedon välittyminen kaikista koulutulokkaista.

Olemme yhteistyössä Ylästön koulun ja alueen päiväkotien kanssa laatineet esi- ja alkuopetuksen yhteistyön suunnitelman. Suunnitelmassa olemme määritelleet yhteiset toimintamme sekä niiden sisällöt ja tavoitteet. Syksyisin alueen esikoululaiset kokoontuvat yhteisiin olympialaisiin Isonmännyn kentälle. Jokaiselle esiopetusryhmälle valitaan Ylästön koulusta oma kummiluokka, jonka kanssa tehdään yhteistyötä lukuvuoden aikana.

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyön tavoitteena on edistää lapsen joustavaa siirtymistä esiopetuksesta kouluun.

7.2 Hyvinvointityö ja esiopetuksen oppilashuolto

Varhaiskasvatuksen ensisijaisena tavoitteena on edistää lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia. Hyvinvointityössä korostuu ennaltaehkäisevä näkökulma ja sen toteuttaminen kuuluu koko henkilöstölle. Hyvinvointityö muodostuu kasvatuskumppanuudesta, turvallisesta kasvulle ja oppimiselle suotuisasta kasvu ympäristöstä, lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisesta sekä hyvinvointityötä tukevasta yhteistyöstä. Hyvinvointityöllä varmistetaan jokaiselle lapselle tasavertainen kasvamisen ja oppimisen mahdollisuus.

Lapsiryhmien henkilökunta vastaa ryhmän jäsenten keskinäisen sekä vanhempien ja henkilökunnan välisen vuorovaikutuksen toimivuudesta. Huolehdimme kasvu ympäristön turvallisuudesta ja oppimiseen innostavasta ympäristöstä ja toiminnasta. Varmistamme, että perushoitotilanteet vastaavat lasten fyysisiä ja psyykkisiä tarpeita huomioiden tilanteiden pedagogisuus. Ohjaamme lapsia keskinäiseen kunnioitukseen ja erilaisuuden hyväksymiseen. Myönteisellä ilmapiiirillä pyrimme vahvaan yhteenkuuluvaisuuden tunteeseen, jotta kiusaamistilanteita tulisi mahdollisimman vähän. Kiusaamistilanteisiin puutumme välittömästi noudattamalla vuonna 2011 laatimaamme kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelmaa.

Kuuntelemme ja havainnoimme lasta päivittäin eri tilanteissa ja kirjaamme havaintoja. Havaittuamme lapsella varhaisen tai erityisen tuen tarvetta, laadimme hänelle tehostetun tuen suunnitelman yhdessä vanhempien, konsultoivan erityislastentarhanopettajan ja mahdollisten lasta tutkivien / hoitavien tahojen kanssa.

Esiopetuksen hyvinvointityöhön kuuluu oppilashuoltotyö, joka on lapsen hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa. Esiopetuksen oppilashuolto on osa muun varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen oppilashuollollista jatkumoa. Tavoitteenamme on luoda terveellinen ja turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö sekä lapsen kehityksen ja oppimisen esteiden varhainen tunnistaminen ja niihin puuttuminen.

Oppilashuoltoryhmään kuuluvat esiopetusryhmän henkilökunta, päiväkodin johtaja, alueen konsultoiva erityislastentarhanopettaja, syksyllä neuvolan terveydenhoitaja ja keväällä kouluterveydenhoitaja ja muuta koulun henkilökuntaa. Oppilashuoltoryhmässä seuraamme ja arvioimme koko esiopetusryhmän hyvinvointia sekä huolehdimme siitä, että jokaisen lapsen yksilölliset kasvuun ja kehitykseen sekä terveyteen liittyvät tarpeet huomioidaan. Kasvun ja oppimisen esteiden varhainen tunnistaminen mahdollistaa niiden käsittelyn ja oikean toimintatavan niiden minimoimiseksi tai poistamiseksi. Tavoitteena on turvata lapselle mahdollisimman hyvät valmiudet siirtyä esiopetuksesta peruskouluun. Esiopetuksen oppilashuoltoa toteutamme yhdessä kotien kanssa. Tiedotamme oppilashuoltoryhmän kokoontumisista vanhemmille etukäteen. Lapsen vanhemmat voivat halutessaan olla mukana, kun käsittelemme oppilashuoltoryhmässä yksittäisen lapsen asioita. Oppilashuoltoryhmä kokoontuu vähintään kerran syyslukukauden ja kerran kevätlukukauden aikana.

Teemme oppilashuoltotyötä päivittäin monissa eri tilanteissa koko esiopetusvuoden ajan. Käsittelemme hyvinvoinnin kannalta olennaisia yleisiä teemoja esimerkiksi ryhmähenkeen, turvallisuuteen, kiusaamisen estämiseen tai kaveruuteen liittyen. Oppilashuollon tärkeänä tavoitteenamme onkin, että lapsi tuntee esiopetusryhmänsä turvalliseksi ja viihtyisäksi paikaksi, johon on helppo tulla.

Lasten mielestä

Hyvinvointi on sitä,
että on niinku terve.

Turvallisuus tarkoittaa,
että on turvassa.

Hyvinvointi
– sillei et kukaan ei
kiusaa.

Turvallisuus on sitä,
että joku vähän
niinku suojelee.

Yhteistyö on sitä,
että auttaa toista.

Yhteistyö on sitä,
että kaikki tekee
yhessä jotain.

Hyvinvointi tarkoittaa
sitä, että voi hyvin
eikä oo kipee eikä
oksennustaudissa
eikä migreenissä.

Turvallisuus on sitä,
ettei oo vaaroja
ja ei satu mitään.

Hyvinvointi
– no, et voi olla
riippukeinussa
ja juoda mehua.

Kumppanuus tarkoittaa sitä,
että on kavereita.

Hyvinvointi
– et voi hyvin aina.

Turvallisuus tarkoittaa sitä,
ettei mee punaisia päin. Auto
odottaa, ettei aja kävelijän
päälle suojaatiellä.

PELTOVUOREN LAULU

Alku- ja
välisoitto

I (D)

säv. trad.
san. Maisa Kumpulainen

D.C. al Fine

Vantaa

Sivistystoimi

Peltovuoren varhaiskasvatuksen toimintayksikkö

Peltovuoren päiväkoti, Pakkala – Ylästö perhepäivähoito

Peltovuorentie 2, 01690 VANTAA

Puh: 09-83934143